

تحلیل زیبایی شناسی موسیقی

دستگاهی ایران

نویسندگان:
محمد رضا عزیزی
پویا سرایی

مرکز موسیقی بتهوون شیراز

سرشناسه	عزیزی، محمدرضا، ۱۳۷۳-
عنوان و نام پدیدآور	تحلیل زیبایی‌شناسی موسیقی دستگاهی ایران / نویسندگان محمدرضا عزیزی، پویا سرایی
مشخصات نشر	تهران: نسل روشن، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۶۲۴ ص. ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	۶-۲۷۲-۲۴۷-۶۲۲-۹۷۸ : ۸۵۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	یادداشت: کتابنامه: ص. ۴۰۵ - ۴۲۶.
موضوع	موسیقی ایرانی -- فلسفه و زیبایی‌شناسی
موضوع	*Music, Iranian -- Philosophy and aesthetics
موضوع	زیبایی‌شناسی -- فلسفه
موضوع	Aesthetics -- Philosophy
موضوع	موسیقی ایرانی -- قرن ۱۴ -- تاریخ و نقد
موضوع	*Music, Iranian -- ۲۰th century -- History and criticism
شناسه افزوده	سرایی، پویا، ۱۳۶۲-
رده بندی کنگره	ML۲۴۴
رده بندی دیویی	۷۸۹/۱۷
شماره کتابشناسی ملی	۷۲۸۸۱۸۳

نام کتاب: تحلیل زیبایی‌شناسی موسیقی دستگاهی ایران

ناشر: انتشارات نسل روشن

نویسندگان: محمدرضا عزیزی، پویا سرایی

طراحی جلد: علیرضا زمانی

چاپخانه صحافی: نسل روشن

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۸۵۰۰۰ تومان

شابک: ۶-۲۷۲-۲۴۷-۶۲۲-۹۷۸

آدرس: تهران - میدان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان شهید نظری شرقی، پلاک ۶۱ طبقه چهارم واحد ۲۴۴

۶۶۹۵۳۱۲۶

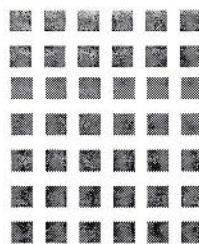
www.nasleroshan.com

nasle_roshan

@nasleroshan

تمامی مسؤلیت‌ها و حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به نویسنده است.

هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق چاپ و برداشت تمام یا قسمتی از اثر را به صورت چاپ، فتوکپی و ... را ندارد و متخلفین به موجب بند ۵ از ماده ۲ قانون حمایت از ناشرین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست

۱۱.....	پیشگفتار
۱۳.....	فصل اول: مقدمه
۲۷.....	فصل دوم: بنیادهای زیبایی‌شناسی اندیشه‌ی سهروردی در حکمت اشراق
۲۹.....	زندگی و احوال سهروردی
۳۲.....	آثار سهروردی
۴۱.....	مفهوم نور در حکمت اشراق
۵۰.....	زیبایی چیست؟
۵۸.....	زیبایی از منظر افلاطون
۶۱.....	زیبایی از نظر ارسطو
۶۳.....	زیبایی در نظر افلوپین
۶۶.....	زیبایی در قرآن
۷۰.....	زیبایی نزد فلاسفه‌ی مسلمان
۷۲.....	زیبایی نزد ابن‌سینا
۷۶.....	زیبایی نزد غزالی
۸۱.....	زیبایی نزد فارابی
۸۲.....	ساخت زیبایی در اندیشه‌ی سهروردی
۸۴.....	تجلی جمال
۸۸.....	عشق

عشق، ادراک و لذت از زیبایی	۱۰۱
شوق و عشق	۱۰۸
حزن و عشق	۱۰۹
عالم خیال	۱۱۲
فصل سوم: هنر و هنرمند در زیبایی شناسی اشراقی	۱۳۹
ویژگی های زیبایی شناسی حکمت اشراق	۱۳۱
فصل چهارم: جایگاه موسیقی سنتی ایران در فلسفه و عرفان اسلامی	۱۴۵
هنر سنتی	۱۴۷
سنت در ادبیات	۱۴۹
سنت در قرآن	۱۵۳
سنت در عرفان	۱۵۶
سنت از دیدگاه سنت گرایان	۱۵۷
سنت از دیدگاه کوماراسوامی	۱۵۸
سنت از دیدگاه شوان	۱۶۰
سنت از دیدگاه بورکهارت	۱۶۱
سنت از دیدگاه سیدحسین نصر	۱۶۲
در معنای هنر	۱۶۴
هنر سنتی	۱۷۵
هنر سنتی: هنر قدسی	۱۷۸

۱۸۱	زیبایی در هنر سنتی
۱۸۳	هنر سنتی: هنر کاربردی
۱۸۴	هنر سنتی و حقیقت
۱۸۶	هنر سنتی؛ هنر اسلامی
۱۹۴	موسیقی سنتی ایران
۱۹۴	بنیادهای حکمی و فلسفی موسیقی
۲۰۰	موسیقی از دیدگاه فارابی
۲۱۱	آراء ابن سینا درباره موسیقی
۲۱۴	آراء اخوان الصفا درباره موسیقی
۲۲۱	موسیقی از دیدگاه ملاصدرا
۲۲۵	دیدگاه‌های برخی از عرفا و متصوفه در باب سماع
۲۳۳	سماع از دیدگاه غزالی
۲۳۵	سماع از دیدگاه ابن عربی
۲۳۸	سماع در طریقت مولویه
۲۴۲	موسیقی سنتی ایران
۲۶۳	فصل پنجم: زیبایی اشراقی در موسیقی سنتی ایران
۲۶۵	سهروردی و موسیقی
۲۸۴	موسیقی سنتی ایران به مثابه موسیقی اشراقی
۳۰۶	تبیین مفاهیم کلی حکمت اشراقی در موسیقی

۳۰۷	سیراز کثرت به وحدت
۳۱۰	سلسله مراتب
۳۱۴	غایت‌گرایی
۳۱۷	کمال خواهی
۳۲۰	خودآگاهی و معرفت نفس
۳۲۵	نمادگرایی
	فصل ششم: تحلیل چند اثر موسیقایی براساس مفاهیم زیبایی شناسی حکمت اشراق
۳۳۹	سهروردی
۳۴۱	نی‌نوا به آهنگسازی حسین علیزاده
۳۵۴	ترکمن به آهنگسازی حسین علیزاده
۳۶۸	دستان به آهنگسازی پرویز مشکاتیان
۳۸۵	شب، سکوت کویر به آهنگسازی کیهان کلهر
۳۹۷	نتیجه‌گیری
۴۰۵	منابع و مآخذ
۴۲۴	منابع انگلیسی
۴۲۵	منابع اینترنتی
۴۲۶	منابع صوتی
۴۲۶	منابع تصویری

پیشگفتار:

شیخ شهاب‌الدین سهروردی فیلسوف نام‌آشنای جهان اسلام، در قرن ششم هجری حکمتی بحثی - ذوقی با تاکید بر کشف و شهود و رهیافت‌های پادشاهان فرزانه ایران و مضامین عرفانی پایه‌گذاری نمود تحت عنوان حکمت اشراق. از منظر او، مبنای زیبایی، ادراک خیالی و قلبی هنرمند بوده و هنرمند را چون حکیم متألّه می‌دانست که خلق اثر هنری او مبتنی بر ادراک و شهود حقایق عالم مثال است که دارای فضایی متفاوت با عالم جسمانی است؛ آن فضا که به نحوی حاکی از عالم مثال است در هنرهای سنتی ایران از جمله معماری، نگارگری، شعر و موسیقی سنتی و... بر سبیل تمثیل، نمایان می‌شود. موسیقی سنتی ایران، بازی احساسات صرف نیست، بلکه ساز تناسب موجود در نفس انسان است که به مراتب نورانی آن مرتبط است و هر چه نغمات با درجات احوال و مراتب نفس متناسب باشد، سیر و سلوک قلبی هنرمند را باعث می‌شود. حکمت اشراق سهروردی با بهره‌گیری از مبانی حکمت اسلامی، مبانی عرفانی و اشراقی و نیز نظریات حکمای پیشین ایران و احیای

حکمت خالده، حاوی مضامین و اندیشه‌های حکمی-اسلامی است و می‌تواند مبنای مناسبی برای واکاوی اندیشه‌ها و مبانی حکمی موجود در هنرهای سنتی از جمله موسیقی سنتی ایران قلمداد شود.

در پاسخ به این پرسش که مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی حکمت اشراق چیستند و چه تاثیری بر موسیقی سنتی ایران داشته‌اند؟ به بررسی فضای موسیقی سنتی ایران در عالم خیال، که خود هم وراء عالم عینی مادی است و هم در درون نفس انسان وجود دارد، پرداخته شد. آنجا که اصل و ریشهٔ صور طبیعت، اشجار و گل‌ها، پرندگان و نیز آواهای خاص شنیداری در درون روح انسان متجلی می‌شوند.

سودای میان تهی ز سربرون کن
ارناز بکاه و در نیاز افزون کن
استاد تو عشق است چو آن جا برسی
او خود به زبان حال گوید چون کن

شهاب‌الدین سهروردی

منابع و مأخذ

- آشتیانی، جلال‌الدین. (۱۳۷۰). شرح مقدمه قیصری بر فصوص الحکم. قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم.
- آذرکار، سیدحسین. (۱۳۸۲). مروری بر آرای رنه گنون دربارهٔ صنعت جدید، خرد جاویدان؛ مجموعه مقالات همایش نقد تجدد از دیدگاه سنت‌گرایان معاصر. به کوشش شهرام یوسفی‌فر، تهران: انتشارات دانشگاه تهران و موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی.
- آزاده‌فر، محمدرضا. (۱۳۹۷ الف). موسیقی در فلسفه و عرفان یک مقدمه کوتاه. چاپ دوم. تهران: مرکز.
- آزاده‌فر، محمدرضا. (۱۳۹۷ ب). اطلاعات عمومی موسیقی. چاپ ششم. تهران: نی.
- آیت‌اللهی، حبیب‌الله. (۱۳۸۴). شیوه‌های مختلف نقد هنری. تهران: سوره مهر.
- آوینی، سیدمرتضی. (۱۳۷۷). مبانی نظری هنر. چاپ دوم. تهران: نیوی.
- ابن‌سینا، حسین. (۱۳۷۹). النجاه من الغرق فی بحر الضلالت. ویرایش و ترجمه: محمدتقی دانش‌پژوه. تهران: موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
- ----- (۱۳۷۹). دانش‌نامه علایی، سه رساله فارسی در موسیقی. به اهتمام: محمدتقی بینش. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- ----- (۱۳۵۹). رسائل ابن‌سینا: رساله‌العشق. قم: بیدار.
- ----- (۱۳۶۳). الاشفاء (الطبیعیات و الالهیات). تصحیح: سعید زاید. قم: مکتب آیه‌الله مرعشی.

- ابراهیمی دینانی، غلامحسین. (۱۳۸۸). شعاع اندیشه و شهود فلسفه سهروردی، چاپ هشتم، تهران: نشر حکمت.
- احمدی، بابک. (۱۳۸۹). آفرینش و آزادی؛ جستارهای هرمنوتیک و زیبایی‌شناسی، چاپ ششم، تهران: مرکز.
- ----- (۱۳۸۵). حقیقت و زیبایی: درس‌هایی از فلسفه هنر، چاپ یازدهم، تهران: مرکز.
- اخوت، امیر. (۱۳۸۲). «موسیقی ایرانی و هنرهای تزئینی». نشریه هنرهای زیبا، شماره ۱۶، ص ۱۱۱-۱۰۱.
- ارسطو. (۱۳۸۹). اخلاق نیکوماخوس. ترجمه: محمدحسن لطفی. تهران: طرح نو.
- افراسیاب‌پور، علیاکبر. (۱۳۸۰). زیبایی‌پرستی در عرفان اسلامی. چاپ اول. تهران: طهوری.
- افلاطون. (۱۳۸۰). دوره‌ی آثار افلاطون. ترجمه: محمد حسن لطفی، تهران: خوارزمی.
- ----- (۱۳۶۲). چهار رساله: منون، فدروس، ته‌توس و هیپپاس بزرگ. ترجمه: محمود صناعی. چاپ سوم. تهران: علمی و فرهنگی.
- ----- (۱۳۶۳). پنج رساله: شجاعت، دوستی، ایون، پرتاغوراس و مهمانی. چاپ سوم. تهران: علمی و فرهنگی.
- ----- (۱۳۶۸). جمهور. ترجمه: فواد روحانی، تهران: علمی و فرهنگی.
- افلوطین. (۱۳۶۶). دوره‌ی آثار افلوطین. جلد ۱. چاپ اول. ترجمه: محمدحسن لطفی. تهران: خوارزمی.
- اسکندرپور خرمی، پرویز؛ شفیع، فاطمه. (۱۳۹۰). «نگارگری ایرانی تجلیگاه

- کوشش: علی‌اصغر محمدخانی و حسن سیدعرب. چاپ دوم. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی. ص ۱۰۱-۴۵.
- اعوانی، غلامرضا. (۱۳۸۲). در معنای سنت. خرد جاویدان؛ مجموعه مقالات همایش نقد تجدد از دیدگاه سنتگرایان معاصر. به کوشش: شهرام یوسفی‌فر، تهران: دانشگاه تهران و موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی.
- ----- (۱۳۷۵). «مبادی مابعدالطبیعه هنر»، حکمت و هنر معنوی: مجموعه مقالات. چاپ اول. تهران: گروس. ص ۳۲۶-۳۱۷.
- بابایی، علی. (۱۳۸۶). زیبایی‌شناسی در مکتب صدرا: پری‌چهره حکمت. تهران: مولی.
- بایدز، فردریک؛ و همکاران. (۱۳۸۵). نگاهی به روشنگری مدرنیته و ناخرسندی‌های آن. ترجمه: محمد ضمیران. تهران: علم.
- براتی، فرجالله؛ عبادی، سالم. (۱۳۹۵). «جایگاه مکتب زیبا پرستی در عرفان سهروردی». نشریه تحقیقات جدید در علوم انسانی، سال سوم، شماره ۷.
- بلخاری قهی، حسن. (۱۳۸۸). مبانی عرفانی هنر و معماری اسلامی؛ دفتر اول و دوم: وحدت وجود، وحدت شهود، کیمیای خیال. تهران: سوره مهر.
- ----- (۱۳۹۰). فلسفه هنر اسلامی (مجموعه مقالات). تهران: علمی و فرهنگی.
- بورکهارت، تینوس. (۱۳۷۵). "نظری به اصول و فلسفه هنر اسلامی" در حکمت و هنر معنوی هنر (مجموعه مقالات). ترجمه و نوشته: غلامرضا اعوانی. تهران: گروس.
- ----- (۱۳۷۲). ارزش‌های جاویدان هنر اسلامی (مجموعه مقالات). ترجمه: سیدحسین نصر. تهران: مطالعات دینی هنر.

- (۱۳۶۹). هنر مقدس. ترجمه: جلال ستاری. چاپ اول. تهران: سروش.
- (۱۳۶۵). هنر اسلامی زبان و بیان، ترجمه: مسعود رجب‌نیا. چاپ اول. تهران: سروش.
- (۱۳۷۵). «نظری به اصول و فلسفه هنر اسلامی» در حکمت و هنر معنوی هنر (مجموعه مقالات)، به کوشش: غلامرضا اعوانی. تهران: گروس.
- (۱۳۸۳). جشن‌های ایرانیان. تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- (۱۳۷۶). تاریخ و مسائل زیبایی‌شناسی. ترجمه: م. حنایی کاشانی، تهران: هرمس.
- (۱۳۷۱). سه رساله فارسی در موسیقی: موسیقی دانشنامه‌علائی، موسیقی رسائل اخوان‌الصفاء، کنزالتحف. تهران: نشر دانشگاهی.
- (۱۳۷۶). شناخت موسیقی ایران. تهران: دانشگاه هنر.
- (۱۳۸۲). بنیادگرایی و سنت‌گرایی. خرد جاویدان: مجموعه مقالات همایش نقد تجدد از دیدگاه سنت‌گرایان معاصر. به کوشش: شهرام یوسفی‌فر، تهران: دانشگاه تهران و موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی.
- (۱۳۸۸). حکمت هنر و زیبایی‌شناسی در اسلام. چاپ دوم. تهران: فرهنگستان هنر.
- (۱۳۷۵). سی قطعه چهار مضراب برای سنتور. تهران: ماهور.
- (۱۳۵۵). تاریخ هنر اسلامی. ترجمه: مسعود رجب‌نیا. تهران: امیرکبیر.

- پورتراب، مصطفی‌کمال. (۱۳۹۰). تئوری موسیقی. چاپ چهل و هفتم. تهران: جنگ.
- پورجوادی، امیرحسین. (۱۳۸۵). رساله نسیم طرب (آزمولفی گمنام به نام نسیمی نیمه اول قرن دهم هجری). تهران: فرهنگستان هنر.
- ----- (۱۳۷۴). «رساله موسیقی محمدبن محمودبن محمد نیشابوری». نشریه معارف. تهران. دوره دوازدهم (۱ و ۲). صص ۷۰-۳۲.
- پورداود، ابراهیم. (۱۳۵۶). یسنا: بخشی از گزارش ابراهیم پورداود. جلد ۲. تهران: دانشگاه تهران.
- پورنامداریان، تقی. (۱۳۶۸). رمز و داستان‌های رمزی در ادب فارسی. تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.
- تولستوی، لئو. (۱۳۶۴). هنر چیست؟ مترجم: کاوه دهگان. تهران: امیرکبیر.
- جاناوی، کریستوفر. (۱۳۸۶). افلاطون، دانشنامه زیبایی بریس گات و دومینیک مک آیورلوپس. ترجمه: منوچهر صانعی؛ دره بیدی و دیگران، تهران: فرهنگستان هنر.
- جعفری، محمد تقی. (۱۳۶۲). هنر و زیبایی در اسلام. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- حاکمی، اسماعیل. (۱۳۷۱). سماع در تصوف. چاپ چهارم. تهران: دانشگاه تهران.
- حجتی، فرناز؛ فروتن، منوچهر. (۱۳۹۷). «مطالعه تطبیقی ساختارهای فضایی در معماری و موسیقی سنتی ایران». هنر و معماری، شماره ۱۴، صص ۶۶-۵۵.

- درویشی، محمدرضا. (۱۳۷۶). آئینه و آواز (مجموعه مقالات درباره موسیقی نواحی ایران). تهران: حوزه هنری.
- ----- (۱۳۸۰). دائرةالمعارف سازهای ایران. ج ۱. تهران: ماهور.
- دشتکی شیرازی، غیاث‌الدین. (۱۳۸۳). اشراق هیاکل النور. تقدیم و تحقیق: علی اوجبی. چاپ اول. تهران: میراث مکتوب.
- دورینگ، ژان. (۱۳۷۸). موسیقی و عرفان (سنت شیعی اهل حق). ترجمه: سودابه فضائلی. تهران: پرستش.
- دورانت، ویل. (۱۳۸۴). تاریخ فلسفه. ترجمه: عباس زریاب خویی. چاپ هجدهم. تهران: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی.
- دهخدا، علی‌اکبر. (۱۳۷۷). لغت‌نامه. تهران: دانشگاه تهران.
- رایبسون، جنیفر. (۱۳۸۴). راه‌های جدید فکر کردن درباره معنای موسیقی. ترجمه: نادر شیخ‌زادگان. تهران: خورشید.
- رازی، نجم‌الدین. (۱۳۵۲). مرصادالعباد. به اهتمام محمدمین ریاحی. تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
- رحیمیان، شیرمرد. ذهبی، محمد. (۱۳۹۷). «ظهور زیبایی و هیات هنری در پرتو انوار اشراقی فلسفه سهروردی». شناخت، شماره ۷۸، صص ۱۸۶-۱۶۷.
- رجایی بخارائی، احمدعلی. (۱۳۹۰). فرهنگ اشعار حافظ. تهران: علمی.
- رشیدی، صادق. (۱۳۹۳). درآمدی بر نشانه‌شناسی موسیقی. چاپ اول. تهران: علمی
- ----- (۱۳۹۰). نشانه‌شناسی موسیقی تعزیه. چاپ اول. تهران: جهاد دانشگاهی.

- سجادی، سیدجعفر. (۱۳۷۰). فرهنگ اصطلاحات و تعبیرات عرفانی. چاپ هفتم. تهران: طهوری.
- سراج، حسام‌الدین. (۱۳۹۰). از گذر گیل تا دل. تهران: نیستان.
- سرایی، پویا. (۱۳۹۵). «واکاوی نشانه‌های شمایی در تصانیف پرویز مشکاتیان، در رویکرد نشانه‌شناسی تحلیلی» ماهنامه گزارش موسیقی. شماره ۸۱.
- ----- (۱۳۹۰). «هستی‌شناسی بیان و بیانگری در موسیقی با رویکرد به موسیقی ایرانی - اسلامی». کیمیای هنر. شماره ۱. صص ۶۲-۴۹.
- ----- (۱۳۸۸). «واخوان: بازخوانش امر قدسی». دومین گردهمایی گنجینه‌های از دست رفته هنر ایران. تهران، فرهنگستان هنر. ۲۳ آذر.
- ----- (۱۳۸۶). «بررسی گونه‌شناختی بنیان‌های زیباشناختی در فرهنگ موسیقایی اسلامی. ایرانی». فصل‌نامه هنر. شماره ۷۲. صص ۲۲۰-۲۰۸.
- ----- (۱۳۸۷). «بررسی جایگاه مطالعات زیباشناختی در رسالات اسلامی-ایرانی». فصلنامه هنر. شماره ۷۵. صص ۲۵۶-۲۸۲.
- سعدی شیرازی، مشرف‌الدین مصلح‌بن عبدالله. (۱۳۵۴). کلیات سعدی. تصحیح: محمدعلی فروغی. تهران: علمی.
- سمرقندی، محمدبن علی. (۱۳۶۲). سندبادنامه. تهران: فرزاد.
- سوزنی، محمدبن مسعود. (۱۳۳۸). دیوان حکیم سوزنی سمرقندی. تهران: امیرکبیر.
- سنایی، مجدودبن آدم. (۱۳۶۴). اشعار سنایی. به اهتمام: بیات زنجانی. تهران: امیرکبیر.

- سهروردی، شهاب‌الدین یحیی. (۱۳۷۵). مجموعه مصنفات. مجلدهای ۱ تا ۴. چاپ دوم. تهران: موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
- ----- (۱۳۷۲). حکمه الاشراق. شرح شمس‌الدین شهرزوری. چاپ اول. تهران: موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
- ----- (۱۳۶۱). حکمه الاشراق. ترجمه: سیدجعفر سجادی. چاپ چهارم. تهران، دانشگاه تهران.
- ----- (۱۳۵۵). حکمه الاشراق. به اهتمام: هانری کریبن. جلد دوم. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ----- (۱۳۷۴). فی حقیقه‌العشق. به کوشش: حسین مفید. تهران: مولی.
- ----- (۱۳۵۶). سه رساله: الالواح العمادیه، کلمه التصوف، اللمحات، تصحیح و مقدمه: نجف‌قلی حبیبی. تهران: انجمن شاهنشاهی فلسفه ایران.
- شیرد، آن. (۱۳۸۳). مبانی فلسفه هنر. ترجمه: علی رامین. تهران: علمی و فرهنگی.
- شریعتی، علی. (۱۳۶۶). هنر؛ مجموعه آثار ۳۲. تهران: چاپخش.
- شیرازی، قطب‌الدین. (۱۳۸۴). شرح حکمه الاشراق. به کوشش: عبدالله نورانی و مهدی محقق. تهران: انجمن آثار و مفاخر فرهنگی.
- شهرزوری، شمس‌الدین محمد. (۱۳۸۵). رسائل الشجره‌الالهیه. ترجمه و تصحیح: نجف‌قلی حبیبی. تهران: انجمن حکمت و فلسفه ایران.

- (۱۳۷۲). شرح حکمت اشراق [سهروردی]. به
کوشش: حسین ضیائی تربتی. تهران: موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
----- (۱۳۶۵). نزهه‌الارواح و روضه‌الافراح
(التاریخ‌الحکماء). به کوشش: محمدتقی دانش‌پژوه و محمدسودر مولایی. ترجمه:
مسعودعلی تبریزی. چاپ اول. تهران: علمی و فرهنگی.
----- شهرنازدار، محسن. (۱۳۸۴). گفت و گو با حسین علیزاده درباره موسیقی ایران.
تهران: نشرنی.
----- (۱۳۸۳). گفت و گو مجید کیانی درباره موسیقی ایران. تهران:
نشرنی.
----- شوان، فریتیوف. (۱۳۷۲). اصول و معیارهای هنر جهانی. ترجمه: سید حسین
نصر. مجموعه مقالات هنر معنوی. تهران: مطالعات دینی هنر.
----- (۱۳۶۲). شناخت اسلام. ترجمه: سید ضیاء‌الدین دهشیری.
مجموعه مقالات هنر معنوی. تهران: موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
----- (۱۳۸۳). حقوق و تکالیف هنر. هنر و معنویت (مجموعه مقالاتی
در زمینه حکمت هنر). تدوین و ترجمه: انشالله رحمتی. تهران: فرهنگستان هنر.
صص ۲۱-۱۵.
----- شوشتری، نورالله بن شریف‌الدین. (۱۳۱۴ ه.ق). احقاق الحق و زهق الباطل.
قم: المرعشی‌العامه.
----- طلائی، داریوش. (۱۳۷۹). ردیف میرزا عبدالله. تهران: نشرنی.
----- طوسی، خواجه نصیرمحمد. (۱۳۷۱). مجمل‌الحکمه. سه رساله فارسی
در موسیقی. به اهتمام: تقی بینش. تهران: مرکز.

- ----- (۱۳۵۴). اندیشه‌های اهل مدینه فاضله. ترجمه و شرح: سیدجعفر سجادی، تهران: شورای عالی فرهنگ و هنر.
- فخرالدینی، فرهاد. (۱۳۹۲). تجزیه تحلیل و شرح ردیف موسیقی ایران. چاپ اول. تهران: معین.
- فیاضی لاهیجی، ملا عبدالرزاق. (۱۳۷۲). گوهرمراد. چاپ اول. تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- فرهنگ، هرمز. (۱۳۸۶). دستگاه در موسیقی ایرانی. چاپ سوم. تهران: پارت.
- ----- پورمحمد، مهدی. (۱۳۷۸). «موسیقی سنتی ایران». کتاب ماه هنر، شماره ۱۵، ص ۲۷.
- فری، لوک. (۱۳۶۹). خاستگاه‌های زیباشناسی. ترجمه: هادی غبرایی. تهران: پیام.
- فرغانی، سعیدالدین سعید. (۱۳۵۷). مشارق الدراری: شرح تائیه عمر بن علی ابن فارض، محمد ابن اسحاق صدرالدین قونوی. مقدمه و تعلیقات: جلال الدین آشتیانی. قم: انجمن فلسفه و عرفان اسلامی.
- فقیه. نظام الدین. (۱۳۷۶). سریان عشق در هستی. شیراز: نوید.
- فلوطین. (۱۳۶۶). مجموعه آثار فلوطین. ترجمه: محمدحسن لطفی. تهران: خوارزمی.
- قرآن کریم.
- قربانی، قدرت‌الله. (۱۳۹۴). «نقش و کارکرد نور در فلسفه اشراقی سهروردی». فلسفه دین الهیات و دین‌پژوهی اسفار، سال اول (۲).

- ----- (۱۳۵۸)، ارض ملکوت. ترجمه: ضیاء هشیبری. تهران: مرکز مطالعه فرهنگ‌ها.
- کروچه، بندتو. (۱۳۵۸). کلیات زیبایی‌شناسی. ترجمه: فواد روحانی. تهران: بنگاه ترجمه و نشر.
- کوزکیان، ای؛ سیکر، ژ. پی. (۱۳۷۷). هفت قرن مینیاتور ایران. ترجمه: پرویز مرزبان. چاپ اول. تهران: فروزان روز.
- کوماراسوامی، آناندا. (۱۳۸۱). مقدمه‌ای بر هنر هند. ترجمه: امیرحسین ذکریگو. تهران: روزنه.
- کیانی، مجید. (۱۳۷۰). بررسی سه شیوه هنر نکتناواری در موسیقی ایران. تهران: ایران صدا.
- ----- (۱۳۶۸). هفت دستگاه موسیقی ایران. چاپ سوم. تهران: سوره صهر.
- کیل، برایان. (۱۳۷۷). «آنانداکی کوماراسوامی: محقق عرصه روح». ترجمه: م. هدایتی. فصلنامه نقد و نظر، شماره ۱۵.
- گاتها. (۱۳۵۱). گاتها. ترجمه و تفسیر: فیروز آذر گشسپ. تهران: فروهر.
- گاتری، دبلیو. کی. سی. (۱۳۷۸). فیثاغورس و فیثاغوریان. ترجمه: مهدی قوام صفری. تهران: فکر روز.
- گولپینارلی، عبدالباقی. (۱۳۶۶). مولویه بعد از مولانا. ترجمه: توفیق هاشمپور سبحانی. تهران: کیهان.
- گودرزی، فاطمه. شریف، حمیدرضا. (۱۳۹۷). «نگاهی تحلیلی- تطبیقی به معماری و موسیقی ایرای بر مبنای مفاهیم حکمت سهروردی». تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی. شماره ۳۰. صص ۱۲۳-۱۴.

- لوینسون، جروالد؛ گایر، پل. (۱۳۸۷). زیبایی شناسی فلسفی (۱): تاریخ زیبایی شناسی جدید. مترجم: فریبرز مجیدی. تهران: فرهنگستان هنر.
- لیت، کالین. (۱۳۸۲). «تجربه زیبایی شناختی». ترجمه: فرزانه علیا. نشریه خیال، شماره ۷. صص ۳۶-۴۹.
- محمدی، مجید. (۱۳۷۲). «سهروردی و فلسفه نبوت». کیهان اندیشه. شماره ۵۲. صص ۱۰۸-۱۰۰.
- محقق، عبدالرضا. (۱۳۷۰). «گفتگو با پرویز مشکاتیان». کلک. شماره ۲۰. صص ۱۷۵-۱۶۵.
- مددیپور، محمد. (۱۳۸۶). حکمت انسی و زیبایی شناسی عرفانی هنر اسلامی. تهران: سوره مهر.
- ----- (۱۳۷۴). تجلیات حکمت معنوی در هنر اسلامی. تهران: امیرکبیر.
- ----- (۱۳۷۲). تجلی حقیقت در ساحت هنر. چاپ اول، تهران: بزرگ.
- مراغی، عبدالقادر بن غیبی. (۱۳۶۶). جامعالانحان. به کوشش: تقی بینش. چاپ اول. تهران: موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی.
- ----- (۱۳۷۰). شرح ادوار (متن ادوار وزوائد الفوائد). به اهتمام: تقی بینش. تهران: مرکز.
- مسعودیه، محمدتقی. (۱۳۶۵). مبانی اتنوموزیکولوژی: موسیقی شناسی تطبیقی. تهران: سروش.
- مشحون، حسن. (۱۳۸۰). تاریخ موسیقی ایران. تهران: نشر نو.
- مشکاتیان، پرویز. (۱۳۹۷). کتاب چکاد پرویز مشکاتیان. به اهتمام: علیرضا جواهری. چاپ چهارم. تهران: چکاد هنر.

- معین، محمد. (۱۳۸۲). فرهنگ فارسی. چاپ بیستم. تهران: امیرکبیر.
- مولوی، جلال‌الدین محمد. (۱۳۸۸). مثنوی مولوی. تهران: سوره مهر.
- موسوی همدانی، سید محمدباقر. (۱۳۷۴). ترجمه تفسیر المیزان. چاپ پنجم. قم: جامعه مدرسین حوزه علمیه قم.
- مطهری، مرتضی. (۱۳۶۶). فلسفه اخلاق. تهران: صدرا.
- مهدوی‌نژاد، محمدجواد. (۱۳۸۳). «دستور زبان موسیقی پیشرو: نسبت میان موسیقی معنوی، فرهنگ ایرانی و عرفان اسلامی». هنرهای زیبا. ش ۱۷.
- مهرجویان، مرتضی. (۱۳۷۶). موسیقی ایرانی. یک نگاه جامعه‌شناختی. تهران: آتش.
- ناصرخسرو قبادیانی، ابومعین حمیدالدین. (۱۳۸۸). دیوان اشعار. تصحیح: نصراله تقوی. تهران: نشر.
- نجیب اوغلو، گل‌رو. (۱۳۷۹). هندسه و تزیین در معماری اسلامی. ترجمه: مهرداد قیومی بیدهندی. تهران: روزنه.
- نتاج، محمدابراهیم. (۱۳۹۳). «نقش خیال در مکاشفات صوری از دیدگاه سپهروردی و ملاصدرا». جاویدان خرد. شماره ۲۶. صص ۲۰۴-۱۸۳.
- نئل، برونو. (۱۳۸۸). ردیف موسیقی دستگاهی ایران. ترجمه: علی شادکام. تهران: سوره مهر.
- ندیمی، هادی. (۱۳۸۲). بحران هویت. درآمدی بر آسیب‌شناسی زبان و اندیشه در هنر معاصر. خرد جاویدان. مجموعه مقالات همایش نقد تجدد از دیدگاه سنت‌گرایان معاصر. به کوشش: شهرام یوسفی‌فر. تهران: انتشارات دانشگاه تهران و موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی.
- نقی‌زاده، محمد. (۱۳۸۴). مبانی هنر دینی در فرهنگ اسلامی. جلد اول (مبانی و نظام فکری). تهران: فرهنگ اسلامی.

منابع انگلیسی

- Adorno, Theodor W, 1997, Aesthetic Theory, trans: Robert Hullot-Kentor, London, Athlone.
- Aristotle, 1991, The Nicomachean Ethics, tra. D. Ross, Oxford UP.
- Caplestone, fridrik, s.j, 1985-1946, A history of philosophy, volume I, II, III, London, Animage book Doubleday; newyork: paulist press.
- Gerson-Kiwi, E, 1963, The Persian Doctrine of Dastgah-Composition, A Phenomenological Study in the Musical Modes. Telaviv, Music Inst.
- Heidegger, Martin, 1987, Introduction to Metaphysics, tra. R. Manheim, New Haven, Yale U.P.
- Wittgenstein, Ludwig, 1978, Lecturs & Conversation on Aesthetics,
- Psycoligy and Religious Belief, Oxford, Basil Blackwell.

منابع اینترنتی

- بلخاری قهی، حسن. (۱۳۹۷). خیال و عالم مثال در ذهن و زبان شیخ اشراق. باشگاه اندیشه. سهروردی نامه، جلد دوم. (۱۳۹۹/۲/۱۴). از اینترنت:

<http://bashgah.net/%D8%AE%DB%8C%D8%A7%D9%84-%D9%88-%D8%B9%D8%A7%D9%84%D9%85-%D9%85%D8%AB%D8%A7%D9%84-%D8%AF%D8%B1-%D8%B0%D9%87%D9%86-%D9%88-%D8%B2%D8%A8%D8%A7%D9%86-%D8%B4%D8%B2%D8%AE-%D8%A7%D8%B4%D8%B1%D8%A7%D9%82/>

- بررسی آثار هنری حسین علیزاده. (۱۳۹۰). یازدهمین نشست نقد و بررسی موسیقی. تهران: شهر کتاب. (۱۳۹۹/۲/۱۵). از اینترنت:

<https://www.hamshahrionline.ir/news/۱۴۵۱۲۴//DA/AF/D8/B2/D8/AY/D8/B1/D8/B4-/D9-/AY/D9/85/D8/B4/D9/87/D8/B1/DB/8C-/D8/A2/D9/86/D9/84/D8/AY/DB/8C/D9/86-/D8/AY/D8/B2-/D9/86/D8/B4/D8/B3/D8/AA-/D9/86/D9/82/D8/AF-/D9/88-/D8/AA/D8/B1/D8/B1/D8/B3/DB/8C-/D8/A2/D8/AB/D8/AY/D8/B1-/D8/B9/D9/84/DB/8C/D8/B2/D8/AY/D8/AF/D9/87>

- روایت ساخت قطعه نینوا از زبان علیزاده. (۱۳۸۶). گفتوگو. تهران: خبرگزاری فارس. (۱۳۹۹/۲/۲۱). از اینترنت:

<http://www.farsnews.com/newstext.php?nn=8607010570>

مرکز موسیقی بتهوون شیراز

تحلیل زیبایی شناسی موسیقی دستگاهی ایران

مطالعه تطبیقی-زیبایی
شناختی موسیقی سنتی ایران
بر اساس مفاهیم حکمت اشراق سهروردی

به طور کلی، شناخت تحلیلی پارامترهای زیبایی شناختی همواره می‌تواند در درک آثار هنری تاثیرگذار باشد که این امر مستلزم تحلیل آثار برپایه‌ی یک نظریه‌ی جامع فلسفی است. از آنجا که در باب تحلیل و طبقه‌بندی مفاهیم کلی زیبایی شناسی در موسیقی دستگاهی ایران، پژوهش جدی و جامعی تا به امروز به انجام نرسیده است؛ کتاب حاضر را می‌توان آغازگر تحقیقات مدوّن و نظریه‌محور در این حوزه دانست که حاصل دغدغه مندی و پژوهش‌های متعدد مؤلفان این کتاب بر اساس اندیشه‌های

انتشارات نسل روشن

تهران میدان انقلاب - مابین

خیابان فخر رازی و دانشگاه -

خیابان شهید نظری - پلاک ۶۱ - طبقه

چهارم شرقی - واحد B 44

تلفن: ۰۲۱۶۶۹۵۳۱۲۶

تحلیل زیبایی شناسی موسیقی